

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

STRATEGIC LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS AFFECTING SCHOOL RISK MANAGEMENT IN THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

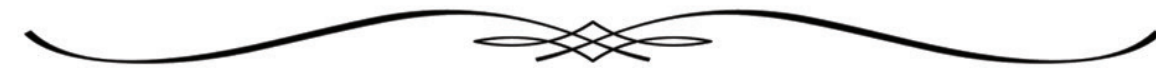
กิตติภักดิ์ รัตตานุสรณ์¹, อ.ร.อ.ดร.อภิสิทธิ์ ทรงบัณฑิตย์², ผศ.ดร.สุนันทา ศรีศิริ³

Kittipath Rattanussorn¹, Dr.Apitee Songbundit², Dr.Sunundha Srisiri³

¹ นิสิตการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

² ที่ปรึกษาหลัก อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษาและการอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

³ ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา 1) ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ระดับการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียน 3) เปรียบเทียบระดับการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนตามปัจจัยด้านบุคคลของครู 4) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียน 5) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถพยากรณ์การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 359 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามโดยมีค่าความเชื่อมั่น .98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ รองลงมา คือ ด้านการบริหารทรัพยากรในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและด้านการจัดตั้งควบคุมองค์กรให้สมดุล ตามลำดับ 2) การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนโดยภาพรวมปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การกำหนดวัตถุประสงค์รองลงมา คือ การกำกับติดตามและประเมินผลลัพธ์ความเสี่ยงการจัดการความเสี่ยง และการประเมินความเสี่ยง ตามลำดับ 3) การรับรู้เกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียน จำแนกตามปัจจัยด้านบุคคลของครูพบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีการรับรู้เกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยครูที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีการรับรู้ที่สูงกว่าครูที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี 4) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนโดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 5) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสามารถพยากรณ์การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนโดยรวม ได้ร้อยละ 81.0 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยด้านที่ส่งผลมากที่สุด คือ การกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ รองลงมา คือ ด้านการสนับสนุนวัฒนธรรมองค์กร และการจัดตั้งควบคุมองค์กรให้สมดุล ตามลำดับ

คำสำคัญ: การบริหารความเสี่ยง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์

Abstract

The purpose of this research were to find: 1) the level of leadership strategies of school administrators; 2) the level of school risk management; 3) the comparison of level of school risk management based on personal factors of the teachers; 4) the leadership between strategic leadership of school administrators and school risk management; 5) the strategic leadership of school administrators that can predict to school risk management. The samples were three hundred and fifty - nine teachers of the schools in Educational Service Area 1. The research instrument included a questionnaire form with reliability at .98, percentage value, variance and analyze the Pearson Product Moment Correlation and to analyze the equation of multiple regression were used to analyze the data.

The findings were as follows: 1) the overall strategic leadership of school administrators was at a high level and considered that every other aspect was also at a high level. The highest average score was ranked and then defined the strategic direction, followed by the effective management of resources in the organization and the establishment of organizational control; 2) the factor of school risk management was at a high level overall and every other aspect was also at a high level. The highest average score was ranked first, followed by defining objectives, risk monitoring and evaluation, risk treatment and risk assessment, respectively; 3) the perception of school risk management classified by personal factors were to find teachers with different education levels recognized that different levels of school risk management were at a .05 level of significance. The teachers with higher education levels were recognized at a higher rate than teachers with Bachelor's degrees; 4) the strategic leadership of school administrators and school risk management at an overall level had a relationship in a positive way and at a .01 level of significance; 5) the strategic leadership of school administrators predicted that school risk management was at a percentage of 81.0 and an .01 level of significance. The highest effect of the prediction were the strategic direction followed by the support and establishment of organizational control, respectively. he findings were as follows: 1) the overall of the strategic leadership of school administrators was at high level and to consider every other aspect was also at a high level. The highest average score is ranked for the first were defined of the strategic direction, followed by effective management of resources in the organization and establishment of organizational control. 2) the overall of the school risk management was at a high level and every other aspect was also at a high level. The highest average score is ranked for the first were defining objectives, followed by risk monitoring and evaluation, risk treatment and risk assessment respectively. 3) The perception of school risk management classified by personal factors were to find teachers with different education levels have recognized about different school risk management were at .05 level of significance. The teachers with higher education recognize higher than teachers with bachelor degree. 4) The overall of strategic leadership of school administrators and school risk management have a relationship positive way were at .01 level of significance. 5) The overall of strategic leadership of school administrators that can predict the school risk management was at a percentage of 81.0, and was at .01 level of significance. The highest

effecting prediction were the strategic direction followed by the support and establishment of organizational control respectively.

Keywords: Risk Management and Strategic Leadership

บทนำ

การบริหารความเสี่ยงเป็นกระบวนการบริหารจัดการที่มีคุณค่าและเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยป้องกันรักษาและส่งเสริมให้องค์กรสามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายซึ่งจะนำไปสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับองค์กรทั้งยังเป็นส่วนหนึ่งของระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดี [1] สถานศึกษาในฐานะหน่วยงานที่มีหน้าที่หล่อหลอมพลเมืองของชาติเพื่อการพัฒนาประเทศในอนาคตจึงจำเป็นที่จะต้องใช้กระบวนการบริหารความเสี่ยงในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้ครอบคลุมทุกกระบวนการ ทั้งยังเพื่อให้สอดคล้องกับพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ในหมวดที่ 3 มาตรา 9 (1) กำหนดให้ส่วนราชการต้องจัดทำแผนปฏิบัติการล่วงหน้า โดยในมิติที่ 4 ด้านการพัฒนาองค์กรกำหนดให้ “การบริหารความเสี่ยง” เป็นตัวชี้วัดในการบริหารจัดการองค์กรเพื่อส่งเสริมและผลักดันให้มีการบริหารความเสี่ยงที่ดี [2] หากในสถานศึกษาเกิดการบริหารความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบและไม่ครอบคลุมทุกกระบวนการดำเนินงานจะส่งผลให้เกิดปัจจัยเสี่ยงต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยง ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการตัดสินใจ การวางแผนและกำกับการดำเนินงานในการบริหารความเสี่ยงภายในสถานศึกษาให้ทั่วทุกด้านหากผู้บริหารสถานศึกษาไม่ตระหนักถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นย่อมส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาในหลายประการซึ่งผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีมาตรการในการรับมืออย่างเร่งด่วนเพราะการศึกษาเป็นระบบเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคนให้เป็นคนโดยสมบูรณ์ ธร สุนทรายุทธ [3] ดังนั้น ผู้นำจึงเป็นหัวใจสำคัญขององค์กร สามารถใช้ศาสตร์และศิลป์เพื่อการบริหารจัดการและการประสานงานระหว่างตนเอง คนในองค์กรและการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร ศรดา ชัยสุวรรณ [4] ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีส่วนช่วยผลักดันและสนับสนุนการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จได้ในอีกทางหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์เนื่องจากภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์นี้จะช่วยให้ผู้บริหารมีความสามารถในการคาดการณ์ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความยืดหยุ่น และสามารถนำวิสัยทัศน์ไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรได้ รั้งสรรค์ ประเสริฐศรี [5] ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์เป็นลักษณะของผู้นำที่จะแสดงถึงวิสัยทัศน์เชิงกลยุทธ์สำหรับองค์กรเพื่อกระตุ้นและชักชวนคนอื่นๆ ให้ได้รับวิสัยทัศน์ในการจัดการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในองค์กรรวมทั้งการปรับปรุงและพัฒนากลยุทธ์ให้มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาเพื่อนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จ อดวย คงแป้น [6] ด้วยสาเหตุดังกล่าวนี้ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์จึงเป็นปัจจัยความสำเร็จประการหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมให้การบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาประสบความสำเร็จ ทั้งนี้จากการศึกษาปัจจัยเสี่ยงที่สร้างความล้มเหลวให้กับการบริหารความเสี่ยงขององค์กร พบว่าการขาดการสนับสนุนจากผู้บริหารระดับกลางและระดับสูง การขาดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนในการวางแผนกลยุทธ์ การขาดการสื่อสารให้พนักงานทุกคนทราบถึงวิสัยทัศน์และสิ่งที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต การขาดการสร้างทีมสนับสนุน การมองทุกอย่างอย่างเป็นอุปสรรค และการกำหนดกลยุทธ์ที่ล้มเหลว ส่งผลให้การบริหารความเสี่ยงไม่ประสบความสำเร็จ [7] จึงนับได้ว่าการบริหารความเสี่ยงจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวนั้น ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการส่งเสริมและยกระดับคุณภาพการบริหารความเสี่ยงให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

จากที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจในการศึกษาการรับรู้และปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ซึ่งเป็นโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษา

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ซึ่งสามารถนำมาเป็นแนวทางให้มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการ แนวคิด วิธีการ กระบวนการ และขั้นตอนการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนให้มากขึ้นเป็นแนวทางในการติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของ โรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล สามารถรับมือกับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตอีกทั้งยังเป็นเครื่องมือช่วย ในการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่มุ่งเน้นการสร้างองค์ความรู้ด้านการบริหารความเสี่ยงไปยังผู้บริหารและครูได้ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
2. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
3. เพื่อเปรียบเทียบระดับการรับรู้เกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามปัจจัยด้านบุคคลของครู
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
5. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถพยากรณ์การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ ครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวนทั้งสิ้น 5,586 คนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 รวมทั้งสิ้น 359 คน (Krejcie; & Morgan. 1970: 608) ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของโรงเรียนเป็นชั้นในการแบ่ง จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่ายตามสัดส่วน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับทางการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ตอนที่ 2 แบบสอบถามการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนเป็นแบบสอบถามซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 25 ข้อ ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .97 ตอนที่ 3 แบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบสอบถามซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 26 ข้อ ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .98
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง นำหนังสือจากเขตพื้นที่การศึกษาพร้อมกับหนังสือที่ได้ขอไว้จากบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 359 คน และรวบรวมแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ได้แบบสอบถามกลับมาศึกษา จำนวน 299 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 83.29
4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าที (t-test) ค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว

(one-way ANOVA) และเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's test) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเอนเทอร์ (Multiple Regression Analysis: Enter Method)

ผลการวิจัย

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

1. การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.97) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ได้แก่ การกำหนดวัตถุประสงค์ การระบุความเสี่ยง การประเมินความเสี่ยง การจัดการความเสี่ยง และการกำกับติดตามและประเมินผลลัพธ์ความเสี่ยง พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การกำหนดวัตถุประสงค์ รองลงมา คือ การกำกับติดตามและประเมินผลลัพธ์ความเสี่ยงการจัดการความเสี่ยง การประเมินความเสี่ยง สำหรับการระบุความเสี่ยงมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

2. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 1.01) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ ด้านการบริหารทรัพยากรในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านการสนับสนุนวัฒนธรรมองค์กร ด้านการมุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม และด้านการจัดตั้งควบคุมองค์การให้สมดุล พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ รองลงมา คือ ด้านการบริหารทรัพยากรในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านการจัดตั้งควบคุมองค์การให้สมดุล ด้านการสนับสนุนวัฒนธรรมองค์กร สำหรับด้านการมุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรมมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

3. การรับรู้เกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียน จำแนกตามปัจจัยด้านบุคคลของครู ได้แก่ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีการรับรู้เกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ในภาพรวมการบริหารความเสี่ยง ด้านการระบุความเสี่ยง ด้านการประเมินความเสี่ยง และด้านการกำกับติดตามและประเมินผลลัพธ์ความเสี่ยง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 1 ส่วนปัจจัยของครูด้านประสบการณ์การทำงานมีการรับรู้การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ

4. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนโดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ ด้านการบริหารทรัพยากรในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านการสนับสนุนวัฒนธรรมองค์กร ด้านการมุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม และด้านการจัดตั้งควบคุมองค์การให้สมดุล ปรากฏว่าทุกด้านมีความสัมพันธ์กันในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ ด้านการบริหารทรัพยากรในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านการสนับสนุนวัฒนธรรมองค์กร ด้านการมุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม และด้านการจัดตั้งควบคุมองค์การให้สมดุล ร่วมกันพยากรณ์การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนโดยรวม ได้ร้อยละ 81.0 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ ด้านการสนับสนุนวัฒนธรรมองค์กร และด้านการจัดตั้งควบคุมองค์การให้สมดุลส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียน

โดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 ตามลำดับ จากผลการวิเคราะห์สามารถนำมาเขียนในรูปสมการพยากรณ์ได้ 2 รูปแบบ ดังนี้

1) รูปของสมการคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 0.292 + 0.275X_1 + 0.223X_3 + 0.219X_5$$

2) รูปของสมการคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z}_Y = 0.287Z_1 + 0.255Z_3 + 0.235Z_5$$

อภิปรายผล

จากการวิจัยภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาให้ครอบคลุมการบริหารงานในสถานศึกษาตั้งแต่ระดับผู้บริหาร ครู และนักเรียน ผู้บริหารจึงต้องปรับเปลี่ยนแนวคิด มีการกำหนดวัตถุประสงค์ วิธีการในการบริหารให้มีประสิทธิภาพและตระหนักในความสำคัญของการบริหารความเสี่ยง โดยการดำเนินการดังกล่าวต้องได้รับความร่วมมือจากบุคลากรทุกคนภายในโรงเรียน ซึ่งบุคลากรทุกคนต้องถือว่าการบริหารความเสี่ยงเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินงานของทุกฝ่าย ทุกหน่วยงาน เพื่อเป็นการป้องกันหรือลดความเสี่ยงที่จะมีผลกระทบต่อกระบวนการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรซึ่งพสุ เดชะรินทร์ [8] ได้กล่าวไว้ว่า สิ่งหนึ่งที่เราต้องยอมรับก็คือ ไม่มีองค์กรหรือบุคคลใด ที่จะดำเนินงานอยู่ในสภาวะแวดล้อมที่ปราศจากความเสี่ยง ทุกคนหรือทุกองค์กรจะดำรงอยู่ภายใต้ความเสี่ยงทั้งนั้น หลักการในการบริหารความเสี่ยงไม่ได้เป็นแนวทางในการสร้างสภาพแวดล้อมที่ปราศจากความเสี่ยง แต่เป็นการทำให้ผู้บริหารสามารถบริหารและดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพภายใต้สภาวะแวดล้อมที่มีความเสี่ยง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสงวน ช้างฉัตร [9] ที่กล่าวว่า การบริหารความเสี่ยงอาจดำเนินการโดยการวางแผน การระบุความเสี่ยง การวิเคราะห์ความเสี่ยง การวางแผนตอบสนองความเสี่ยง การตรวจติดตาม และการควบคุมการบริหารความเสี่ยงหรือการวางแผนการบริหารความเสี่ยงที่รอบคอบในขั้นตอนที่เหมาะสม ซึ่งจะต้องคำนึงถึงวัฒนธรรมองค์การ ใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพประกอบการตัดสินใจ มีคุณธรรมจริยธรรม มีความเป็นมืออาชีพและจะต้องปรับปรุงมาตรฐานการดำเนินงานให้มีคุณภาพสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิสันต์ จันทร์เขียว [10] การบริหารความเสี่ยงด้านคุณภาพการศึกษาโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายแมวิน อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารมีการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก โดยผู้บริหารมีการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงด้านการบริหารจัดการโรงเรียน โดยปฏิบัติในเรื่องช่วยเหลือโรงเรียนในเครือข่ายด้านวิชาการอย่างสม่ำเสมอเพื่อร่วมกันพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่วนในด้านทรัพยากรบุคคลที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษาผู้บริหารมีการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงโดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอีกทั้งควรมีการจัดสรรงบประมาณที่ใช้ในการจัดการศึกษาอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญญานันท์ แก้วนุชนาวีชร [11] พบว่าการบริหารจัดการความเสี่ยงในการทำงานของโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอท่าใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของปราโมทย์ เหมมา [12] พบว่า การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสรวงสุทธาวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่นับได้ว่ามีความสำคัญต่อองค์กรที่ช่วยส่งเสริมและนำองค์กรไป

สู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย โดยต้องมีการศึกษาวิจัยนำเข้าต่างๆ วิเคราะห์บริบทสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก เปิดโอกาสให้บุคลากร ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์กรได้มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มัณฑนา กองเงิน [13] พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัฏฐรี สุขจรัส [14] ที่พบว่า ครูมีระดับความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. การรับรู้เกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามปัจจัยด้านบุคคลของครู ได้แก่ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีการรับรู้เกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนโดยรวมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยครูที่มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีมีค่าเฉลี่ยในการรับรู้สูงกว่าครูที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี เนื่องจากผู้ที่มีระดับการศึกษาที่สูงกว่าจะรับรู้บริบทด้านต่างๆ มีความเข้าใจเหตุผลนโยบายขององค์กรที่มากกว่า เป็นผู้ที่มีความเป็นผู้นำสามารถควบคุมสถานการณ์ต่างๆ ในการปฏิบัติงานได้ จึงมีความเข้าใจขั้นตอนการวิเคราะห์ความเสี่ยงทั้งปัจจัยภายในและภายนอก ประเมินโอกาสถึงผลที่อาจเกิดขึ้นและการกำกับติดตามและประเมินผลลัพธ์ความเสี่ยง จิรพร สุเมธีประสิทธิ์ [15] กล่าวว่าผู้บริหารองค์กรต้องพยายามรุกคืบเข้าไปให้ใกล้กับการที่จะสามารถรับรู้และเกิดความเข้าใจให้ได้ขึ้นเรื่อยๆ เกี่ยวกับการรับรู้ การตระหนัก การยอมรับและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเกี่ยวกับความเสี่ยงของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและบุคลากรทุกระดับภายในองค์กร จนกระทั่งมั่นใจว่าเรื่องของความเสี่ยงเป็นที่เข้าใจ ตระหนัก ยอมรับ และท้ายที่สุดเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้คนอย่างเพียงพอและเหมาะสม โดยเฉพาะในด้านการมีส่วนร่วม เข้ามารับผิดชอบ และมีปรัชญาด้านการบริหารความเสี่ยงเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการในทางทฤษฎีมีความเชื่อกันว่ารับรู้เกี่ยวกับความเสี่ยงของผู้คนสามารถปรับเปลี่ยนไป เมื่อผู้คนมีข้อมูลใหม่ที่เพิ่มขึ้นอย่างเพียงพอ แต่การทำให้มั่นใจว่ากระบวนการรับรู้และความเข้าใจในผู้คนที่เกี่ยวกับการรับรู้ความเสี่ยงนั้นมีความถูกต้องเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและต้องมีการประเมินด้วยความเหมาะสมด้วยการรับรู้ด้านความเสี่ยงยังคงเป็นเรื่องของดุลยพินิจ ที่เกิดมาจากการตีความเกี่ยวกับเหตุการณ์ความเสี่ยงที่มาจากความไม่แน่นอน ที่มาจากการนำเอาสิ่งที่มีอยู่จากภูมิภาวะ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในอดีตมาช่วย จึงอาจจะแตกต่างกันไปเป็นรายบุคคล

4. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันกับทางบวกกับการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนทั้งโดยรวมและรายด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจากผู้บริหารมีความสามารถในการกำหนดทิศทางและถ่ายทอดวิสัยทัศน์ในการบริหารมีการกระตุ้นส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดความคุ้มค่าและคุ้มค่าอย่างมีประสิทธิภาพ มีการตรวจสอบและติดตามอย่างเป็นระบบด้วยกระบวนการ PDCA พร้อมทั้งสร้างค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดีภายในองค์กร สร้างจิตสำนึกร่วมกันภายในองค์กรเพื่อความสำเร็จที่ยั่งยืนมีความยุติธรรมและโปร่งใสในการปฏิบัติงาน ยึดหลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติตนอีกทั้งยังมีความยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม จึงมีความสามารถในการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมมีความสัมพันธ์กับการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนด้านการจัดการความเสี่ยงมากที่สุด เนื่องจากผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ มีการวางแผนกลยุทธ์ในการบริหารงานอย่างเป็นระบบ มีการวางแผนในการจัดการกับความเสี่ยงโดยคำนึงถึงประสิทธิภาพขององค์กรเป็นสำคัญ รองลงมาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมมีความสัมพันธ์กับการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนด้านการประเมินความเสี่ยง อาจเป็นเพราะผู้บริหารที่เห็นความสำคัญกับการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ขององค์กร มีการ

ดำเนินการกำหนดเกณฑ์มาตรฐาน ประเมินโอกาสของการเกิดความเสี่ยง ประเมินความรุนแรงเพื่อวิเคราะห์และจัดลำดับ ความเสี่ยงขององค์กร ส่วนภาวะผู้เชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมมีความสัมพันธ์กับการบริหารความเสี่ยงของ โรงเรียนด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ที่น้อยที่สุด อาจเป็นเพราะการบริหารจัดการภายในองค์กรที่ไม่เห็นถึงความสำคัญของการบริหารความเสี่ยง จึงขาดการดำเนินการในการกำหนดเป้าหมาย กำหนดวัตถุประสงค์ในแต่ละหน่วยงานให้ไปในทิศทาง เดียวกันเพื่อให้เกิดการบรรลุผลสำเร็จในระดับองค์กร สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉลวย คงแป้น [6] พบว่า องค์กรที่ประสบความสำเร็จมีความต้องการพลังอำนาจและประสิทธิภาพของผู้นำ ดังนั้น พลังอำนาจขององค์กรจึงถูกชักนำโดยผู้นำที่มีพลัง อำนาจมีความสามารถที่เป็นเลิศซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องของความรู้และบุคคลแนวคิดนี้เชื่อมโยงไปสู่ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์สำหรับ องค์กรในศตวรรษใหม่ซึ่งผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่กล่าวถึงนี้ประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ประการ คือ 1) เป็นผู้ที่มีความรู้ด้านการ บริหารจัดการมีวิธีการคิดและขับเคลื่อนวิสัยทัศน์ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงสิ่งใหม่ๆ และการสร้างสรรค์โดยการพัฒนาด้าน เทคโนโลยี และการขับเคลื่อนเครือข่ายทางสังคมรวมทั้งการสร้างวัฒนธรรมและค่านิยมร่วมจากกรวิเคราะห์สภาพนอก องค์กร 2) ความมีไหวพริบเฉียบแหลมในการนำองค์กรให้สามารถขับเคลื่อนไปสู่ศตวรรษใหม่โดยอาศัยการทำงานเป็นทีม และการสร้างระบบเครือข่าย 3) การกำหนดทิศทางใหม่ขององค์กรสู่ความเป็นสากลซึ่งเป็นความสามารถของผู้นำที่จะ ขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากความแตกต่างด้านวัฒนธรรมชุมชนและบริบทอันจะนำไปสู่ความเป็นสากล ซึ่งสิ่งเหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยการจัดการของผู้นำเชิงกลยุทธ์ขององค์กร

5. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสามารถกันพยากรณ์การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของ ผู้บริหารสถานศึกษาทุกด้านร่วมกันพยากรณ์การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ได้ร้อยละ 81.0 โดย ด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ มีอำนาจการพยากรณ์การบริหารความเสี่ยงของ โรงเรียนโดยรวมสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการสนับสนุนวัฒนธรรมองค์กร และด้านการจัดตั้งควบคุมองค์กรให้สอดคล้องตามลำดับ

5.1 ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยง ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 เนื่องจากการ บริหารจัดการของสถานศึกษาต้องมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม มีการศึกษาบริบทประเมินปัจจัยทั้งภายในและ ภายนอก เปิดโอกาสให้บุคลากร ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางของสถานศึกษาเพื่อให้ได้วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์ของสถานศึกษาสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กัณฑ์กณัฐ สุวรรณรัชภูมิ [16] กล่าวว่า ปัจจัยภาวะผู้นำกลยุทธ์เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาคุณภาพขององค์กรเพราะผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์มีการกำหนด ทิศทางขององค์กรวางแผนกลยุทธ์และมีการใช้ความคิดเชิงกลยุทธ์ตลอดจนมีการควบคุมอย่างมีกลยุทธ์ซึ่งจะทำให้ เป้าหมายขององค์กรสำเร็จรวมถึงใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการสื่อสารกับผู้ร่วมงานให้ความร่วมมือเพื่อบรรลุเป้าหมายของ การทำงานด้วยกันและสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมล ไชวปปี [17] เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์และควมมีประสิทธิผล ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ เชิงกลยุทธ์กับควมมีประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 และเพื่อ ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อควมมีประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยภาพรวมมี การปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กรมีการปฏิบัติที่สูงสุด รองลงมา คือ ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติและด้านการควบคุมและประเมินกลยุทธ์ ตามลำดับ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาที่

มีความเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์จะมีวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการองค์กร บริหารความเสี่ยงได้อย่างเป็นระบบ จึงควรได้รับการพัฒนาความเป็นผู้นำอย่างต่อเนื่อง

5.2 ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการสนับสนุนวัฒนธรรมองค์กรส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 เนื่องจากวัฒนธรรมองค์กรเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการดำรงอยู่ขององค์กรที่ประกอบไปด้วยกลุ่มคนที่ดำเนินงานภายใต้เป้าหมายเดียวกัน ซึ่งวัฒนธรรมองค์กรที่เข้มแข็งจะช่วยให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ผู้บริหารจึงควรตระหนักในวัฒนธรรมของแต่ละองค์กรเพื่อกระตุ้นผู้ใต้บังคับบัญชาให้มีและปฏิบัติตามแนวทางการบรรลุผลสำเร็จในงาน พร้อมทั้ง ยึดมั่นในคำสั่ง ขอบบังคับและให้ความเคารพต่อผู้บังคับบัญชาอย่างเคร่งครัด เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และเน้นการบริหารจัดการเชิงคุณภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เมธี ปิณฑานนท์ [18] กล่าวว่า ผู้บริหารต้องรู้จักใช้ทักษะสื่อสารเพื่อทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความพึงพอใจเพื่อพัฒนาองค์กรให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

5.3 ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการจัดตั้งควบคุมองค์กรให้สมดุลพยากรณ์การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 เนื่องจากผู้บริหารมีการกำหนดเป้าหมายการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน ติดตามผลและมีการเปรียบเทียบผลและนำผลมาปรับปรุงพัฒนาต่อไป โดยผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนระบอบประชาธิปไตย และปฏิบัติตามนโยบายของทางราชการ สร้างจิตสำนึกและวางแนวทางปฏิบัติตั้งแต่ประชาธิปไตยภายในโรงเรียนการรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรในโรงเรียน นอกจากนี้ยังให้คำแนะนำแก่คณะครู บุคลากร นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนที่มาติดต่อกับราชการซึ่งได้นำหลักการมีส่วนร่วมผนวกกับความเป็น สอดคล้องกับ ประทีน วิเศษสุวรรณ [19] ที่ว่าการเป็นผู้บริหารยุคใหม่ ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีพฤติกรรมที่ชัดเจน มีสัมพันธที่ดีกับคนทุกระดับชั้น เป็นผู้ที่มีทักษะในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและมีทักษะในการให้คำปรึกษา แนะนำ สนับสนุน ช่วยเหลือ ฝึกอบรม และให้การศึกษาแก่กลุ่มคนที่จะได้รู้ผลจากการการเปลี่ยนแปลง เข้าใจในการริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถให้คำปรึกษาผู้ใต้บังคับบัญชาได้

5.4 ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพไม่ส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 หากผู้บริหารสถานศึกษาขาดการบริหารจัดการทรัพยากร ทั้งการจัดการด้านงบประมาณ จัดการเวลาได้อย่างเป็นระบบ ส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการอบรมพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้สมาชิกในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรอย่างคุ้มค่า โปร่งใสและเกิดประโยชน์สูงสุด และมีการตรวจสอบการจัดการทรัพยากรจากภายในและภายนอกสถานศึกษาโดยใช้กระบวนการ PDCA จะส่งผลให้ภายในสถานศึกษาเกิดความเสี่งขึ้นได้ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญในการบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารความเสี่ยงได้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ 2554 [20] หมวด 8 ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา มาตรา 58 (2) ให้บุคคล ครอบครัวยุ ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาโดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สินและทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วมในค่าใช้จ่ายตามความเหมาะสม

5.5 ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรมไม่ส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เนื่องจากหากที่สถานศึกษาจะสามารถบริหารจัดการความเสี่ยงไม่ให้เกิดขึ้น หรือลดความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นได้นั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนตามระเบียบของสถานศึกษา ยึดหลักธรรมาภิบาล บริหารงานด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ มุ่งมั่น ตั้งใจปฏิบัติงานโดย

คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน และมีความยุติธรรม ให้ความเสมอภาคต่อผู้ร่วมงานอย่างเท่าเทียม หากผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตนได้อย่างมีคุณธรรมก็จะส่งผลให้สถานศึกษาสามารถบริหารความเสี่ยงได้มากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ นิภาพร รุ่งโรจน์สากล [21] ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมทางคุณธรรมตามระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ของผู้บริหารสถานศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีระดับการปฏิบัติตามระบบบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดีอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งข้อเสนอแนะออกเป็น 2 ส่วน มีรายละเอียด ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลมากที่สุด ต่อการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 คือ การกำหนดทิศทางการเชิงกลยุทธ์ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรหมั่นศึกษาบริบท วิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กร และเปิดโอกาสให้บุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทาง วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์ของสถานศึกษา

1.2 ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 รองลงมา คือ ด้านการสนับสนุนวัฒนธรรมองค์กร ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรตระหนักในวัฒนธรรมขององค์กรเพื่อกระตุ้นผู้ใต้บังคับบัญชาให้มีและปฏิบัติตามหากภายในองค์กร มีวัฒนธรรมองค์กรที่เข้มแข็งจะช่วยให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

1.3 ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 รองลงมา คือ ด้านการจัดตั้งควบคุมองค์กรให้สมดุล ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดเป้าหมายการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน มีการติดตามผลและเปรียบเทียบผลและนำผลมาปรับปรุงพัฒนาต่อไป โดยการส่งเสริม สนับสนุนระบอบประชาธิปไตยวางตนเป็นกลางรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรในองค์กร

1.4 สถานศึกษาควรตั้งคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษา มีการถ่ายทอดความรู้แก่บุคลากร เพื่อศึกษาการบริหารความเสี่ยงจากงานวิจัยนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัย ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

2.1 ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในด้านอื่นๆ เพื่อเป็นเครื่องมือให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ดำเนินการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนได้อย่างมีคุณภาพ

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนในด้านอื่นๆ เพื่อมีแนวทางในการบริหารความเสี่ยงอย่างรอบด้าน

2.3 ควรมีการศึกษากระบวนการในการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอย่างเป็นลำดับขั้น เพื่อที่จะสามารถบริหารจัดการกับความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

เอกสารอ้างอิง

- [1] ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *กรอบการบริหารความเสี่ยงองค์กร (ERM Framework)*. สืบค้นเมื่อ 18 กุมภาพันธ์ 2559. เข้าถึงได้จาก https://www.set.or.th/th/about/overview/files/Risk_2015_v2.pdf.
- [2] สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบข้าราชการ. (2546). *แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบข้าราชการ. หน้า 3.
- [3] ธร สุนทรายุทธ. (2550). *การบริหารความเสี่ยงทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: บริษัทเนติกุลการพิมพ์จำกัด. หน้า 9.
- [4] ศรุดา ชัยสุวรรณ. (2552). *ผู้นำการศึกษากับพัฒนาตน พัฒนาคคน พัฒนางาน*. กรุงเทพฯ: ทริปเปิ้ล เอ ก็อปปี. หน้า 5.
- [5] รั้งสรรค์ ประเสริฐศรี. (2549). *การจัดการสมัยใหม่*. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร. หน้า10.
- [6] ฉนวน คงแป้น. (2558). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นเลิศทางวิชาการของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสงขลา*. วารสารวิจัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย. 7(2): 41-45
- [7] สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2555). *แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 - 2559*. กรุงเทพฯ.
- [8] พสุ เดชะรินทร์. (2548). *Enterprise Risk Management*. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ 26 พฤษภาคม 2559. เข้าถึงได้จาก http://www.cu-qa.chula.ac.th/Learn_Share/Risk/riskMange.htm
- [9] สวงน ช้างฉัตร. (2547). *การบริหารความเสี่ยงของโครงการ*. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- [10] พิสนดี จันทร์เขียว. (2555). *การบริหารความเสี่ยงด้านคุณภาพการศึกษาโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายแมริม อำเภอแม่ว่าง จังหวัดเชียงใหม่*. การค้นคว้าแบบอิสระปริญญามหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- [11] ขวัญญานันท์ แก้วชุกรณวัชร. (2559). *การบริหารจัดการความเสี่ยงในการทำงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- [12] ปราโมทย์ เอมมา. (2559). *การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสรวงสุทธาวิทยาจังหวัดสุพรรณบุรี*. การค้นคว้าอิสระสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- [13] มัณฑนา กองเงิน. (2554). *ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1*. วิทยานิพนธ์ (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- [14] พิฎฐี สุขจรงค์. (2557). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับการบริหารแบบดุลยภาพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 3*. วิทยานิพนธ์ (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- [15] จิรพร สุเมธีประสิทธิ์และคณะ. (2556). *การบริหารความเสี่ยงอย่างมืออาชีพ*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: แมคกรอฮิล.
- [16] กัณฑ์กณัฐ สุวรรณรัฐภูมิ. (2557). *ภาวะผู้นำกลยุทธ์: รูปแบบของผู้นำยุคใหม่*. วิทยานิพนธ์ดุขฎิบัณฑิต (สาขาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [17] กมล ไสวปปี. (2557). *ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่*

การศึกษาประถมศึกษาดูรธานีเขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา).
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

[18] เมธี ปิลาฉนนานนท์. (2525). *การบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: พัทธ์ชัยอักษร.

[19] ประทีน วิเศษสุวรรณ. (2545). *ปัจจัยการบริหารการศึกษาที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลในการจัดการศึกษาของโรงเรียน
เอกชน ประเภทสามัญศึกษาเขตการศึกษา 1*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

[20] กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม 2553)*.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

[21] นิภาพร รุ่งโรจน์สากล. (2546). *พฤติกรรมทางคุณธรรมตามระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของผู้บริหาร
สถานศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (สาขาการบริหารการศึกษา)
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.